

ר' מאיר אשכנזי

דברי שמואל קעז

ילקוט השבת

פרק ראשון / קדושת שבת

הוד, והיא
עומר (הוד
ביותר ע"ז
התחנות.
א דמשיחא.
על תורתו
בסוף יומיא.
כא' הפייטן
"ת אהר"ן).
- הלב אם
ארות, זולת
ורק אמונה
כמו הנחל
ה"כ הולך
תחילה עת
תרחב יותר

א.

מאה"כ (יחזקאל מו, א) וביום השבת
יפתח וביום החדש יפתח. רמז לשבת וראש
חדש, שהם העתים המסוגלים לפתיחת הלב.

ב.

שב"ת נוטריקון: ש'בת ב'ו ת'שוב.
בשבת קודש האדם פנוי מטרדותיו, ואז הזמן
שצריך לחזור ולשוב למקורו ולשרשו. וזה
מרומז במאה"כ (דברים ד, לט) וידעת היום
והשבות אל לבבך וכו'. היום זה יום ש"ק.
שאו הזמן לקיים והשבות אל לבבך וכו'.

ג.

כל שבת הוא בבחי' שבת תשובה,
שיהי' מתעורר בו בתשובה. ושלשה טעמים
בדבר: א) כאותו בן מלך שחטא נגד אביו
המלך, והוא ברחמיו מכניסו לפני ולפנים
ושם רואה הבן את כל כבודו. מה גדולה
היא מרירות לבו אז, הוא מתחרט על כל
התנהגותו הרעה בשעה שעדיין לא הכיר כבודו
של מלך כיאות. וכמ"כ בבחי' זו הוא יום
ש"ק; ב) כי הנשמה היתירה שבאדם, המאירה
בו בשבת, מעוררת אותו לתשובה; ג) ע"פ
הא דאיתא בזה"ק כי משה ואלף נשמתיו
יורדין בכל ש"ק להחזיר לבניי את עדיים
דהר חורב, ובכוחם מתעורר יהודי לתשובה.

ד.

איתא במדרש-אבכיר (עי' תו"ש פ'
וישב אות צ"ג) על הפסוק ויהי כהיום הזה
ויבוא הביתה לעשות מלאכתו וגו' ותשא
אשת אדוניו וגו' (בראשית לט, יא) שזה
היה בשבת. ויש להבין, מה באו חז"ל ללמדנו
בזה שהיה המעשה בשבת. אכן מרומז בזה,
שלא יאמר אדם כי בשבת הוא רשאי יותר
למלא תאותו, בהסתמכו, כי קדושת השבת

תגן בעדו ותסייע אותו שלא יכשל בעון
ח"ו. על כן מלמדים אותו חז"ל, כי אצל
יוסף היה הנסיון דוקא בשבת. ואם כי
יוסף התגבר על יצרו, מכל מקום הן
היה אז בסכנה גדולה שלא יאבד כל עולמו,
כי אורבא בשבת צריך עוד שמירה יתירה,
וע"ד שאמרו חז"ל (סוכה גב.) כל הגדול
מחברו יצרו גדול הימנו, היינו שהאדם
מסוגל בשבת ליפול ממדרגתו עוד יותר
מאשר בימות החול. וכמו כן זה כלל גדול,
שבעת שהאדם נמצא בין אנשים כשרים
הריהו זקוק לשמירה מעולה הרבה יותר
מאשר בזמן שנמצא בין רשעים וגוים, שאז
זוכה יותר לסייעתא דשמיא, וכמ"א במדרש
(עי' שמות-רבה, פ' ב') שהרועה עוזב את
כל עדרו ורודף אחרי השה האבודה, מפני
שהם ביחד ואילו היא יחידה ובודדה.

ה.

שב"ת' נוטריקון: ב'יומו ת'תן ש'כרו
(דברים כד, טו). כל המעשים הטובים
העבדות של איש יהודי יש להם עלי'
בש"ק, וכן המעשים הרעים ועניני רשות
שנכשל בהם כל השבוע, אם כשבא שבת
מתבונן במה שעשה ומתחרט בלב גשבר
עליהם, יש גם להם עליה בשבת. כמרומז
בר"ת של שב"ת' — ש'בת ב'ו ת'שוב.
וזהו ב'יומו תתן שכרו, ביום המיוחד
והמקודש מכל הזמנים, שמעשיו מכל השבוע
עולים ומתעלים ביום הק' הזה והוא בבחי'
סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

ו.

מאה"כ (בראשית מט, כ) מאשר ש'מנה
לחמו. אותיות א'ש'ר' הן האותיות שלפני
אותיות ש'ב'ת'. מרומז בזה על ההקדמה,
כלומר, על תוספת שבת. מרן הר"ן

מלכוּבִּיץ ז"ל אמר, כי ההשפעה של שבת היא כה גבוהה עד שאינה יכולה להשתלשל ולרדת לעולם הגשמי, אלא לענינים רוחניים בלבד, תורה ותפלה ועבודת ה'. אבל ההשפעה לגשמיות היא מתוספת שבת. ככל שמקדימים יותר ומקדשים את השבת, הר"ו ממשיך יותר השפעה בששת ימי המעשה בגשמיות. וז"ש מא'ש"ר, היינו מתוספת שבת, וזכה לשמנה לחמו, לענינים גשמיים. עוד י"ל מא'ש"ר שמנה לחמו, האותיות הקודמות לאותיות ש'ב'ת', שמרומז בהן על ההכנה שלפני שבת. לפי ההכנה כך יזכה לשמ'נה' לחמו, אותיות נשמ"ה ואותיות משנ"ה, כי בשבת צריך לחם משנה, היינו גם מה שהקב"ה מקדש השבת וגם מה שהאדם צריך להשתדל ולעשות מצדו הכנה הראויה לזה, ומכח שניהם יחד זוכה לנשמה יתירה של השבת. עוד מרומז כאן ענין לחם מ'ש'נה' שהוא לחם ג'ש'מ'ה', כדבר שכתוב (דברים ח, ג) לא על הלחם לבדו וגו'. והוא יתן מעדני מלך, היא הנשמה שנקראת בת מלך, החצובה מתחת לכסא כבודו ית'.

ז.

השבת היא התחדשות הבריאה, זכרון למעשי בראשית, כמובא בספ"ק (עי' באור החיים הק' פ' בראשית, בפסוק כי בו שבת מכל מלאכתו) שכל הבריאה היתה רק לששת ימים ובכל שבת מתחדשת הבריאה לעוד ששה ימים. והנה הצדיק והת"ח נקראים שבת, כמ"ד בזהר הק' (ח"ג כט). נפש דת"ח איתקריאת שבת מלכתא וכו', וכשם שהחול מכין לשבת כן התמכין דאורייתא מכינים עבור הת"ח, וכשם שכל ברכאן דלעילא ותתא כיומא שביעאה תליין (זח"ב, פח.), כן בזכות הצדיק יורדת ההשפעה לעולם. והנה היות שהצדיק הוא בחי' שבת שהיא התחדשות הבריאה, לפיכך כשהקב"ה גוזר הצדיק מבטלה (מועד קטן טז:) כיון שבחינתו היא התחדשות, ואילו הגזירה עוד שייכת לעולם

שעבר ולא לזה שנתחדש, ולכן בש"ק בשבת אחים גם יחד, שאז הוא בבחי' ועמך כולם צדיקים (ישעי' ס, כא) היינו שאפי' בחי' עמך הפשוטים, אם הם כולם יחד, הריהם בבחי' צדיקים, בכוחם לבטל את כל הגזירות ולהמשיך השפעות טובות וחסדים נגלים.

ח.

ענין שבת אחים גם יחד בש"ק עם הצדיק, הוא בבחי' ביהמ"ק שהיו כהנים בעבודתם, הוא הצדיק. ולוים בשירים ובזמרים, ששרים ומירות שבת בצוחתא, שזהו השלחן אשר לפני ה'. וישראל במעמדם, היינו שעומדים גם יחד מסביב בידידות ובלב אחד כאיש אחד.

ט.

ענין טבילה בעש"ק הוא על פי מאה"כ (תהלים נא, יב) לב טיהור בירא לי אלקים, ר"ת ט'ב'ל', שע"י טבילה מטהר את לבו. וצריך מקודם טבילה לפשוט לבושין דחול, ואח"כ עוד פעם טבילה להמשיך לבושין דש"ק.

י.

זכור ושמור בדבור אחד נאמרו (שבועות כ:). בשם הרה"ק הר"מ מזלוטשוב ז"ל: יהודי צריך לזכור וצריך לשמור את עצמו, שכל דיבור דקדושה אשר הוא מוציא מפיו יהא בבחי' אחד, ר"ל במס"נ עד כלות הנפש. וכמו שאמר מרן מקוברין ז"ל להרה"ק רי"ח ממוש ז"ל, כי הס"ק מלכוּבִּיץ ז"ל לימד אותו איך צריך להתפלל, שכל דיבור שמוציאים מן הפה יהא בכל חיות הנפש, וכשאומר, ברוך יכניס במלה הזאת כל חיות נפשו, וכן כשאומר, אתה. והאמת שככה צריך להיות בכל שבת, להכניס כל החיות בשבת זו כאילו לא היה ולא יהיה עוד אף פעם שבת. וזה מרומז במאמר חז"ל (ירושלמי תענית, פ"א, ה"א) אלמלי שמרו ישראל שבת אחת מיד בן דוד בא, היינו שישמרו את השבת באופן שיהיה בבחי' שבת אחת, כאילו

מעולם לא
ואז מיד
הגאולה
(תהלים)

כתב

(שבת, י:)

במיוחד

והוא ע"ז

עקב אכ

כו, ה) ה

כולה עד

ומפני כ

ויש לב

הבדלים

לפשתן א

משא"כ ב

ע"ז צרף

חול ל"כ

גודל ההפ

קדושיב.

להבהין ו

אאע"ה ה

ניחנה, ה

שבת וז

טובה וכו

בשם

מנשה וז

נא"נב) :

השני קר

ג'ש'מ'ה.

ולאו יוב

להתעסק

האדם כ:

כי נשני

ואפרים כ

בבחי' אר

שם צרף

ר' יוסף פאזאקאויסקי זצ"ל

תשמה יוסף מקץ פרדם דף

הנגלות לעין כל בעשבים ואבנים כמאגנעט שואבת הברזל, והברזל ישוטט על פני המים ולא ינוח עד שיהיה פניו אל פני האבן, היש מגיד טעם בזה בכל חכמתם, ופתרון החלומות כאחד מהם עכ"ל, וכן כתב בשו"ת הרמב"ן (סימן רפ"ו).

הפותר, וכתב המהרש"א דאין זה דבר זר לקבל דיש כח בנפש האדם לפעול בעיניו לטוב, כדכתיב [משלי כ"ב, ט] טוב עין הוא יבורך, וכן בהפך ברע עין כבלעם. וכמו שאמרו בברכות (ו.) אל תהי ברכת הדיוט קלה, ואל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך (במגילה ט"ו, כ"ח. וב"ק צ"ג), עיין שם.

והנה יש מקומות בש"ס דמשמע דיש ממש בחלום כמו שאמרו בנדרים (מ.) גדוהו בחלום צריך עשרה להתיר לו, ובסנהדרין (ל.) דבא בעל החלום ואמר לו כך וכך הן במקום פלוני הן ומעשר שני הן דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, הרי דיש סתירה לזה בש"ס גופא. והפוסקים פסקו לתרווייהו עיין רמב"ם (פ"ו ממעשר שני ה"ו) פסק להא דסנהדרין, וכן פסק בחושן משפט (סוף סימן רנ"ו) וברמ"א (יו"ד סוף סימן רנ"ט), ואפילו הכי פסק הרמב"ם (בפ"ו

ובאמת קדם בזה בשו"ת הרשב"א (ח"א סימן ת"ח) וזה לשונו, לפי הנראה מן הכתוב והסכמת חכמי התורה דיש דברים נעלמים לא נתבררה לנו סיבותם, וזה שאמרו [מ"ק י"ח.] ברית כרותה לשפתים, ואמרו [שם] כשגגה יצאה מלפני השליט, ונח נפשיה דיהודה [שם י"ה.] וכאלה רבים, ואם נמשך בזה אחר הטבע מה תזיק הקללה ומה תועיל הברכה. וגם חכמי הפילוסופיא אינם יודעים ליתן טעם לסגולות

זנה המנורה הוא מאיר ה. ציצים ופרחים.

אברבנאל כאן [דף ש"ג] דה [שער כ"ט דף ר"ג ע"א] ג"כ בעין יעקב ווילנא [העלו דיש חלומות] בגון ע"י עיכול המזון [גילת המוג מבריאות] וכן בהם ממש, אמנם יכ [הודעה מן השמים, עד] שחלום אחד משישיכ

היא ד"ה שכל החלומות [בפ"ו כרצונו, והקשה] דף החלום כפי רצון

י"ט"א [זצ"ל]

הכי באברהם שהיה בא ים באהבת ה', לא היה יי מחויבים בכל המצוה

מן עבד שפטור ממצות סק מהלילות, ולכן היה

רב על הפסוק [שמואל] ויק במלכו נעשה בן כיומא אריכתא.

ראתה אסתר שתמלך [זילים ל"ו, י"ח] דידע דהיה לשרה גם כן כה [כ"ז שנים מכל מקום] זל עולם, והתעוררות

הערת הגאון הצדיק ר' יחזקאל הלוי האלשטוק אדמו"ר מאסטרואוצא שליט"א [זצ"ל] למעלה היה ע"י כח אסתר שהיתה בת בתה של שרה שהפכה השנים לימים, ולזה פעלה נדידת שנת המלך, ועורר ר' עקיבא שיהיה להם ימים תמימים.

וזה הכח היה גם ליוסף שכתוב [מקץ מ"א, א] מקץ שנתיים ימים, ובמדרש רבה [ב"ר פ"ט, א] דרשו הפסוק [איוב כ"ח, ג] קץ שם לחשך על יוסף, דבהשני שנים נתעלה להסיר מכסה החשך מהלילות, וכדרש מדרש [ב"ר ג, ח] ולאור יום [בראשית א, ה] זה מעשיהם של צדיקים ופעל להפך שנים לימים, ולכן פתר שו" שבלים הטובות העולות בקנה אחד המה שבע שנים, שהפך השנים לימים, וכל שבעה ימים יש קנה המחברם היינו קדושת שבת, וזו קנה האחד, והיה זה בכחו של יוסף ששמר שבת במצרים והמשיך ברכה ושובע לשיטת יומין, ושובע שני רעב היה מפני שלא התאחדו בקנה האחד בקדושת שבע, והיה שנה ממש ולא נהפכה לימים.

והראשונים כתבו דקני המנורה שהיו פונים לגר המערבי מרומזים לימי השבוע ג' ימים מקמא שבתא וג' אחר שבתא, ומובן דברי בעל הטורים דקני המנורה עם קנה של שבלים מרומזים לענין אחד, דהתאחדות השבלים והתאחדות קני המנורה היה הכל בכח קדושת שבת.

ובספר מגיד משרים [ויגש עמ' 110] על הפסוק שנתיים הרעב, כלומר דבגין דהאי סטרא תרין וכתר הכי חמש דתוקפין מנהון כו', שהיו מטיבין ה' נרות דבתר הכי היו מטיבין שנים כדי לאכחשא חילא דהאי סטרא וכו', ואין מובן השייכות הטבת נרות לו' שני הרעב. ולהנוכר לעיל דהטבה הוא הכנה להדלקה דלא היה

Middle of of [ע"ג] ה' ימים מקמא שבתא וג' אחר שבתא

פרשת ויצא

ב"ה [תרל"ב]

בחינת צדיק ושבת שהוא הנקודה הפנימיות שיש בכל דבר. ושזוכר האדם זאת יוכל להמשיך כל המעשה אל הפנימיות כנ"ל. וכשחטר נקודה הנ"ל פנה הודה זיוה כו'. ויש לומר על פי הנ"ל מה שכתב רש"י ז"ל⁴ יציאת צדיק מן המקום עושה רושם הפירוש להיפוך גם כן שקודם שיצא התדבק עצמו ביתר עוז באופן שיהיה נדבק בו ונחלק ונתרשם שלא ישכח הנקודה הנ"ל גם בחוץ. (ולכך נכתב ויצא שגם זה היה הארה יתירה כנ"ל כנודע שכל דבר שבקדושה מניח רושם) ועושה רושם לטובה כנ"ל:

אבן יש ה' כו' ואנכי לא ידעתי (בראשית כח. טו) ברש"י⁵ אם ידעתי לא ישנתי כו'. ללמוד מאבינו יעקב ע"ה אחרי חלום זה שהיה להחיות נפשו שהלך יחידי במקום סכנה. והובטח בשמירה. וכתוב וישא רגליו כו' (שם כט. א) עם כל זה התעצב על שישן והוטב יותר בעיניו להתקשר ולהתדבק בו יתברך כמו שנאמר (בזוהר הקדוש⁶) לא ידעתי מלשון דביקות שלא הרגיש בעצמו. ונתוסף לו עוד יראה על ידי החלום. וזה הכלל שכל הארה צריכה להביא יראה לאדם וזה התכלית שלה ובלא זה אינו כלום (וכן כתיב בשם הבעש"ט ע"ש בכתר שם טוב⁷):

וירא והנה באר בשדה כו' ג' עדרי צאן כו' ונאספו שמה כל העדרים כו' (בראשית כט. ג-ג). בחינה זו נמצא בכל דבר ובכל איש ישראל. שיש בכל דבר נקודה הנותנת חיים ומחיה הדבר ההוא. וזהו באר בשדה. אף מה שנראה ונדמה להפקר כשדה אך נגנו בה נקודה הנ"ל. ושכל האדם יוכל להרגיש ולידע זאת תמיד וזהו ג' עדרי צאן. חכמ"ה

וַיֵּצֵא יעקב מבאר שבע כו' (בראשית כח. י). בודאי היה יציאה זו הכנה ועצה על הגלות שנוכל לתקן עצמינו גם בחוץ לארץ. יעקב אבינו ע"ה הכניס עצמו ברצון במקום שנסתר ונעלם כבוד ה' להמשיך גם שמה כבוד שמו. ובאר שבע הוא בחינת שבת היא הנקודה הנותנת חיים לכל הדברים שנכללים בשבע מדות. ומכל מקום אף שיצא משם. הפירוש גם כן שהיה מקודם דבוק בפנימיות החיות שהוא באר שבע דהיינו שלא היה דבוק בגשמיות ומדות רק בחיות ה' יתברך בלבד. ובמדרש⁸ **אָז תֵּלֵךְ לְבִטָּח** (משלי ג. כג) ויצא יעקב כו'. כי פירוש או כמו אז ישיר (שמות טו. א) שפירשו ז"ל⁹ הדביקות בבחינת הח' שלמעלה מהטבע שנכלל בו מדות וא"י גימטריא ח' והיינו שיעקב אבינו ע"ה היה בטל אליו יתברך ככל הבחינות ולכך היה בכחו להכניס עצמו במקומות המסוכנים. וזהו ויצא מבאר שבע דייקא. שעל ידי זה היה יכול לצאת ומבחינת באר שבע היה היציאה וועיין בזוהר הקדוש¹⁰ ב' הפירושים ע"ש) וכן יש לכל אחד ללמוד עצה היעוצה במדרש הנ"ל קודם עשיות כל דבר גשמי למסור נפשו לה' אחד להתדבק בפנימיות החיות מה' יתברך בלבד. ועל ידי זה יוכל להתקדש אף במעשה גשמי. **וְכֵן בְּכָל שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְמִשׁוֹךְ חַיִּים לְכָל יְמֵי הַשְּׁבִיעִי עַל יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת בְּכָל לַב בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ שֵׁשׁ הַתְּגִלוֹת לְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל.** ובאר שבע בחינת שבת כנ"ל. וילך חרנה בחינת ימי המעשה ועבודה. וזהו שכתב רש"י ז"ל¹¹ כשהצדיק בעיר הוא הודה זיוה הדרה. היינו

³ זוהר ח"א, קמ ע"א.
⁴ רש"י בראשית כח. י ד"ה ויצא.
⁵ רש"י בראשית כח. טו ד"ה זאנכי לא ידעתי.
⁶ זוהר ח"א, קנ ע"א-ע"ב.
⁷ כתר שם טוב ו ע"ג, את לח ד"ה כי יראה.
⁸ ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. רבי פנחס בשם רבי הונא בר פפא פתח או תלך לבטח דרבך' אם תשכב לא הפחד' או תלך לבטח' זה יעקב דכתיב ויצא יעקב' אם תשכב לא תפחד' מעשו ומלבן. ושכבת וערבה שנתך'. יישכב במקום ההוא" (בר"ד סח. א).
⁹ עיין זוהר ח"ב, נד ע"א.

14

עצמותיו, והוא רעב ורועד מקור, ולפתע פתאום פגע באכסניה חמה ויש שם מכל טוב, ונכנס פנימה ופשט את בגדיו הרטובים ולבש בגדים נקיים ויבשים ואכל ושתה ונח והתחמם, עד כי השיב נפשו, ואזר כח להמשיך הלאה בדרך גדוליו. ש"ק היא האכסניה אשר יונה מצאה בה מגוח מכל הדאגות והצרות, וכל יגיעי כח ינוחו שם מהענינים המיגיעים והנוגעים אל הגוף ואל הנשמה, והם מתחממים בה מאשר קרר בדרך, ומטהרים את עצמם מכל לכלוך וזוהמה, ומחליפים כח ומתחזקים להמשיך בדרך החיים, להיות מוסיף הולך ואור. וזוהי בחי' ש"ק נפשות ישראל בצל כנפיך יחסיון יריוון מדשן ביתך (זמר י"ה אכסוף נועם שבת וכו' מהרה"ק רבי אהרן הגדול ז"ל מקרליו).

כג.

מאה"כ (שמות טז, ה) והיה ביום הטי"ב והכינו אשר יביאו והיה משנה. מרומז בזה ענין לחם משנה. יום הששי הוא כנגד המדה הששית יסוד, והוא בחי' לחם משנה, ב"פ לחם גימ' יוס"ף שמדתו יסוד, ומדה זו נקראת לחם כמ"ד (בראשית לט, ו) הלחם אשר הוא אוכל. וענין לחם משנה, שצריך בזה והירות משנה, קודם המעשה ובשעת מעשה.

כד.

מאה"כ (שמות לא, יג) לדעת כי אני ה' מקדשכם. כשהיו ישראל במצרים שקועים במ"ט שערי טומאה היתה הדעת בגלות, ומשגולד המושיע משה רבינו שהוא מדת הדעת של כלל ישראל, כידוע, וראה בסבלותם שהדעת שקועה בזוהמת מצרים, בחר להם את יום השבת שינוחו בו וכמ"ד במדרש (שמות-רבה, פ' א'). כי בחי' שבת היא מדת הדעת, ככתוב לדעת כי אני ה' מקדשכם, וביום השבת יכול כל יהודי להתקרב אל מדת הדעת ולצאת מכל מחשכים.

או יכול לעבוד את השי"ת. והיה למס עובד. למ"ס עה"כ בגימ' סמא"ל, ר"ל שאז אפי' הס"מ בעצמו עוזר לו בעבודת ה', ע"ד מאחז"ל (ברכות נד.) בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע, שכשם שהעושה רע מכריח גם את היצ"ט לזה, כמ"כ כשעובד באמת לה' מכריח גם את היצה"ר לסייעו בעבודת ה'.

כא.

מאחז"ל (בראשית-רבה, פ' י"א) אינו דומה מאור פניו של אדם בחול למאור פניו בשבת. הביאור הוא, שמלבד מה שהאדם בש"ק יותר עדין בכל הענינים עד שניכר גם במאור פניו, יש עוד ענין בזה, שמחזירים את צלם האלקים לאותו בן-אדם אשר כל ימות השבוע ג"כ השתדל שיהיו לו שעות של ישוב הדעת, ועל ידם זוכה בש"ק שיחזור לו צלם האלקים. משל למי שיש לו בגדים חשובים ותכשיטין מיוחדים, שאינו לובשם בעת שהולך במקום מטונף, כי אם במקום חשוב שמתאים ללכת בבגדים כאלו. כמ"כ יהודי הטרוד ומבולבל כל השבוע אין לו צלם א', עד שבש"ק כשהוא בישוה"ד מחזירים לו את הצלם א'. וזהו מאור פניו בש"ק. וזה מרומז בס"ת של מאה"כ (בראשית ב, א) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם, שהוא צ'ל"ם, ולזה מתחכם היצה"ר ביותר לבלבל את האדם גם בש"ק, שלא תהיה לו טעה של ישוב הדעת אמיתי, ולפיכך מבלבלו בענינים גשמיים וחומריים, וזה שאינו ברי-הכי הריהו מבלבלו גם בענינים רוחניים, אפי' בתורה ותפלה, שאין בהם רגש הלב ואינו זוכר בהם את הקב"ה כלל. וזהו עיקר העבודה, שלכה"פ בש"ק יחזור לו צלם א'. וכדרך שאנו אומרים בזמירות: ברם אנפין חדתין, שבש"ק מקבלים פנים חדשות כבריה חדשה, ורוחין עם נפשין, שזוכין לרוח ונפש דקדושה.

כב.

השבת הוא ע"ד משל להולך בדרך בגשם חזק, והוא כולו רטוב עד לשד

צא וגו' (שמות ב"ש"ק צריך שת ולא בפיוור ר"ל בהכנעה

צ"י"א) שאמר היה בן זוגך. כדאל מתכנסים ק. וזוג יכול גם במאחז"ל רח אחד אצל אחיו (שמות טפניהם לבית בזמן שישאל כשהוא בבחי' בעין טובה בבחי' כנסת זוג שמוציא

ב (בראשית- בתוכו ואין הכל במקומו זוג לשבת.

שלמה לייב הרה"ק רבי בש"ק דברי הפסיק בין הפסיק בש"ק י"ב. שעיקר ה"רשית.

ה (בראשית גה הארץ כי הכנו לסבול,

משכן בצלאל

השבת לא היה העולם מתקיים לעוד שבוע, ואם יצריח ח"ו באיזה שבת שלא היה בעולם אף שומר שבת אחד היה העולם חוזר לתהו ובהו. ולכן בכל שבת שאנו שומרים אנו מוסיפים כח בבריאה שתתקיים לעוד ששה ימים.

וזרו מה שיסד הפייטן בזמר "מנוחה ושמחה" של ליל שבת: "שומרו וזכרוי המה מעידיים, כי לששה כל כרואים ועומדים", שפשטות לשון "לששה" מורה שתקב"ה ברא את הבריאה רק לששה ימים בלבד, וצריך ביאור שהרי הקב"ה ברא העולם לעולמי עדר? ועל פי סוד הג"ל מוכן שבאמת כל הכרואים עומדים רק לששה ימים. "כי לששה כל כרואים ועומדים", והשבע הבא אינו בא אלא בזכות השבת שעברה. (וכן פרש רשמי מסה נפרסת נשלה כוונת הפייטן ז"ל.)

בני יששכר
מבאר
מחלוקתו ע
יעקב ועשו

ולאור זה מכאן הבני יששכר (פמלמני) הכנתו ממנו עי' אות י"א) שבהיותם במעי רבקה היו עשו ויעקב מריבים בענין נחלת שני העולמות (ממא דעי אליכו אטא פי"ט, וטי' ילקוט שמשני רמ"ק), והחליטו שניהם שיעקב יקבל העולם הבא ועשו לקח את העולם הזה. וא"י במדרש (מדצ"א ס"ט) שכאשר יעקב חזר מביטו של לבן והיה נוסע עם הרבה צאן ובקר וחמורים, טעו עליו עשו, איך זה שיש לך כל כך הרבה מגשמיות העולם הזה, הרי זה החלק שלי? ולכאורה היחה לעשו טענה נכונה, ומה החירוף לטענתו? ואומר הבני יששכר שהחירוף הוא שבת קודש, שצריך שמכובא כמס' בבא מציעא (כ"ד) שהמציל מזוטו של ים ומשלילותו של נהר הרי הוא שלו, א"כ כיון שישראל מצילים בכל ...

ששת הימים שבהם נבראו ונוצרו, וא"כ כל יום מימות החול שהוא אחד משישה הימים של בריאת העולם מכא ומרכה כבוד שמים. משא"כ יום השבת שלא נברא בה שום מצאות אינה מרכה מצד עצמה כבוד שמים. ואף שמצות שמירת שבת היא העדות הכי גדולה שהקב"ה הוא בורא העולם, שבשמיירתה מעידים "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר כס ויגה כיום השביעי", מ"מ בלי שיהיה מי שישמור אותה אינה ממלאת כלום מתפקודה מעצמה. ועל כן באה השבת בטענה להקב"ה שלכל יום קל לזווג יום אחר, מכיון שתפקודם שות להביא כבוד שמים על ידי עצם היותם יום משיש ימי המעשה, אך השבת הקדושה שלא נעשה בה כלום, רק היה מנוחה, איך לה כן זוג שתהיה לו אותה התכלית של שאר הימים?

וכא המענה "כנסת ישראל היא כן זוגך", שעל ידי שהם שומרים את השבת ולא עושים מלאכה, מעידיים שהקב"ה נח אחר ששח ימי המעשה, ועי"ז נכללה השבת להביא את הכבוד שמים הכי גדול מכל ימות השבע (וטי' מננה ג: נמוס' ספלל יגאל נכניחמס נכנה מטדים סהקנ"ס לחד), ואדרבה, שבת קודש עדיפה על שאר ימות השבוע.

לשבת יש עוד מעלה יחידה על שאר ימות השבוע, ששבת היא מקור הברכה לכל ימות השבוע (עי' זו"ק ח"ג פי"ט כל נכסין ולפעלא וממא ציומא כניטאף מליין). ועיין באור החיים הקדוש (פ"ג ד"ה כי עי אטא ומו') שמדייק ממקוראי קודש דבר נפלא, שכאשר ברא הקב"ה את העולם בראו בצורה שלא יוכל להתקיים בלי שבת. דהיינו שכל שבת נותנת כח וחיות לשישח ימי המעשה הבאים, וכלי שמירת

סו had no
בין לוא
since its
was different

Thought us,
are fullfill
the ultimate
תפא"ר

חידושו של
האור החיים
הקדוש

סו gives
אור לו הווי
whole week

ר' אהרן 219 גוי'ס 83

דו"ח בניה

קדושת השבת

יד

עוד יל"פ המדרש הזה נממכה לו רצו לנצל את השצמ, דהנה אי
צמדרש (הנה בשל"ק פ' משפטים) על הפסוק ה' אלף (מהל"ק קמ"א) שהקצ"ה ממו
עם האלם ככל, ומודד לו כפי מלמו ועצדמו. וכן אמרו חז"ל (פס"ט) צמ
שאלם מודד מודדן לו ולפי"ו אם האלם עוצד מלהצה לעומת זה גם הקצ
אוהבו ועושה עמו טובה בשצ"ל אהצמו, אבל אי עוצד מלה"ה לא שייך שהקצ
ייצי עמו מממת ילה כמוצן.

ועיני עבודה מאהבה יכר מזד המוספות שמוקף יומר מהממוצי, ונמוט
צמקודרו של שצם (טורח ראשו) לענין מוספות שצמ שזה מורה על מדרגת אהז
וכסדר העולם כשמתמדת אללו אם הוא אוהבו הולך לקראמו וגם כשנפי
ממנו מלוהו, משא"כ אם מוכסמו רק מיראמו אינו הולך וגם לא ילוהו.
ורבה אמת צמחלה"ה (טורח פ"ו ס"ד) וכו' אם יום השצמ לקדשו, וכו' מלם
ושמור מללמרי, מכלן אמרו מופיפיין ממול על הקודש, ופי' צמרכה המש
דדריש ליה מלמרי קרה את ימרה, לרצה דמוקפיין ממול על הקודש, עיי'
ופירשו צוה מאמרים ז"ל (שצמ קומ) אלמלי משמריין ישראל שמי שצמות כהלכ
מרי גמלנין, וצמדריש (ולקוט רמו ממ"ב) אמר רבי לוי אם משמריין ישראל שפילו שז
למם כמקנה מרי הן גמלנין, דשמי שצמות איינו שמלנד ענמ השצמ וקופו ו
ממול לשמותה שצמ וחינו שמי שצמות ואו היו גמלנין, וחינו מטעם האמור ד
מורה שעצדמו הוא מאהבה ולכן גם הקצ"ה מטיי עמו למהצמו, (וטרין גייט פ'
שג גדול סומ ט, וכו' יוכן הצה ממהמה לן, שרצו לנצל א"מ השצמ, היינו המו
שצמ, ורי"ל שלא יעצדו את השי"ת מאהבה, ועל ידי זה לא ימו ס"ו לגמול
והבן.

דו"ח בניה

קדושת השבת

יד

פרעה רצה לכטל את השבת

הבה נממכה לו, ופירש"י למושיעין של ישראל, וצמדריש אמתא שרצו לנצל
מהם את השצמ וז"כ.

ונל"ש דהנה להלן כחצי ראה ראמי את עמי אשר צמגריס ואת
צעקמם שמעמי מפני נוגשו כי ידעמי את מלוציו, דאמתא כספה"ק דכשאלם
מישראל צלה העיקר הוא להמפלל עבור זער השי"ת דמזטער צרמון של
ישראל, ומל סכן כשהכלל ישראל צגלות דרי"א מנהגיש רק צלמו משא"כ
השי"ת מרגיש צלה ר"א מישראל וז"כ מלזטער כפי צלה כל ישראל צימה, עיי'
לריך להמפלל עבור זער השי"ת שגדלה מאור, וזה כוונת הכמור ואת צעקמם
שמעמי מפני נוגשו, שזה היה כל צעקמם כי ידעמי את מלוציו, שאני ידע
ומרגיש כל מלוציהם צימד ולכן ואלד להצילי, ועל ידי זה זכו לגמולה, (וטרין
גייטע לז פ' ואממן).

ורבה ככל ימות השצמ האלם טורוד צעניי עוה"ו, וקשה לצוה למלצה וז
שרגיש צלמ הקצ"ה זולת זערו הפרטי, אמנם בשצמ קודש שצמ שצמ צא
ממותה או צינקל יומר לצוה להרגשה כוז שצריך להתפלל רק עבור צמור שמיס,
וכמו שפי' הרה"ק מטשענמאו ז"ל מה דאמתא צממרה נכחתי"ה. כל הלן ז'
ימיס צלא מלוס נקרה רע, דשצמ קודש צריך ערי"ש להרגיש שכל עניי עוה"ו
הוא רק מלוס ואם גם ציוס השצמי אינו מרגיש צוה נקרה רע ערי"ל הוצה
לעיל צפ' מק"ד. וזה שמתרו הצה נממכה לו, למושיעין של ישראל, שלא יכונו
צמפלמם עבור כבוד השי"ת, והענה לזה הוא לנצל את השצמ ועל ידי זה לא
יוכלו לצוה לצמי הרי"ל להתפלל רק עבור זער השי"ת, וממילה לא ימו לגמולה
וכ"ל, והבן.

Doel is
de Oude
a. d. l.
At least
you have
to have
it in
the
house
of
the
father

17

שיפיה היום, כי בהודיא שנסתלקו ענני כבוד, ועי"כ צ"ל כמ"ש, וכפי נחל קדומים הביא בשם רבינו אפרים ז"ל כמ"ש שהחזיר הענן ע"י תפלת מרע"ה ע"ש. (עיי"ש, והענן הרהיג רכי יעקב מאיר זצ"ל בידרמו מעיר שם וכתב, ע"י שער כי ענני כבוד כר, עיי"ש). שמעתי מאת כ"י אא"י מרן אדמו"ר זצ"ל מגור שאמר על מה שאחז"ל (ר"ה ג ע"א, ועוד) שכשמת אהרן נסתלקו ענני הכבוד עיי"ש, הלא חזר אה"כ בוכה משה (ע"י העניית ט' ע"א), אך הרבה עננים ה"י שם (ע"י מכלילת בשלת י"א כ"א), ואפשר שזה שנסתלק לא חזר, רק ענן אחר, והסיף ואמר, ובוה מותרות קושיה השפת אמת זצ"ל ד"י עד שיפנה היום ונסו הצללים, וכשעשו את העגל סר הענן, וכי כנמ"י שהענן לא סר מעליהם, וכפי הנ"ל מיושב, שה"י הרבה עננים, וזה נסתלק וזה נשא.

מ"י לה' אילי ויאספו וגו' כל בני לוי (ל"ב כ"ז). ע"י בליקוטי יהודת לקמו פ' במדבר עה"ש (במדבר ג' י"ב) וה"י ל' הלוים.

כה אמר ה' אלקי ישראל שימו איש חרבו וגו' משער לשער במחנה וחרבו וגו' (ל"ב כ"ז). כ"י אא"י מרן אדמו"ר זצ"ל מגור אמר, א"י בתנוד"א (א"ר פי"ד) מעיד אני על שמים וארץ שלא אמר הקב"ה למשה לעמוד בשער המחנה ולומר מי לה' אלא ולשום איש חרבו על ירכו ולחזוג וכי הוא אמר כה אמר ה' אלקי ישראל וגו' אלא שה"י משה דן בעצמו ואמר בלבו אם אני אומר לישראל חרבו וכי ויאמרו לי וכי עיי"ש, ואינו מובן שכתוב כה אמר ה' וגו', ואמר בשם אב"י השפת אמת זצ"ל

וישילך מידיו את הלוותה וגו' (שם). על מה שאומרים (בתפלת ש"ק) ישמה משה במחנה חלקו וכי ושני לוחות אבנים וכי וכתוב בהם שמירת שבת וכי, דק"ק כ"י אא"י מרן אדמו"ר זצ"ל מגור, מה השמחה בעת שהוריד הלוותה, הא שב"ם, וגם אחת (שמורי"כ פ"ב ג) שחשכו פניו של משה ונעשה כסומא מן הצרות, והריץ כפי מה שאמרו חז"ל שפחדו הכתבים מהלוותה (שמורי"כ מ"י א'), ומצות שבת נשארה כתוב בהלוותה וע"י שמת, ונראה שז"ש וכתוב בהם שמירת שבת, ששמירת שבת נשארה עוד כתוב בהלוותה, ושמה משה רע"ה ע"י שידע שע"י שמירת שבת יזכו עוד ללוותה שנית, כפי מה שאחז"ל (שבת ק"י"ז ע"ב) כל המשול שבת כהילכתה אשיל עובר ע"י כדור אגוש מחוליו לך, וזה מרומז בהסמיכות וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך, שע"י שמירת שבת יזכו לכל התורה כולה.

וירא משה את האם כי פרוה הוא וגו' (ל"ב כ"ז). אא"י והר"ק השפת אמת זצ"ל (בשפת אמת ליקוטים כא) כתוב וזה"ל: וירא משה אה"ע כי פרוה הוא י"ש אהרן כר, ה"י נראה לפרש כי אהרן החטא ניטל הענני הכבוד מהם, וז"ש כי פרוה, והשם כי פרוה אהרן, כיון שענני כבוד בוכה אהרן, אם לא ה"י החטא עיי"ש אהרן לא ה"י מסתלק, וה"י מיושב נמר מה דכתב ויקח משה את האהרן [כ"ר] מותו למחנה, והחזיק לומר שהופריש עצמו חוץ מענני הכבוד, אכן מקרא מלא סר מהם, וי"ל בדחק דחיינו כי הענן לא סר מהם, וי"ל בדחק דחיינו שהחזיר להם הענן בתפלת מרע"ה, אבל לשון לא סר לא משמע כן, אח"כ מצאתי בתרגום שה"ש בפסוק (כ' י"ז) עד

ישמה משה במחנה חלקו וכי ושני לוחות אבנים שבת וכי, והנה קשה הא בשעה שהוריד הלוותה ה"י כבר אהרן חטא העגל, ואיך שמחה ה"י, ואמר לחרץ ע"י שאמר אא"י הרד"ק הנה"י הרי"ז על זצ"ל בשם הרד"ק מאפסא זצ"ל על ויום השיבני משבח ואמר מומל וכי לפיכך פארו ויברכו וכי, ואמר שלכאורה הא"ד יכולים הברואים לברך, אך כיון שיום השבת בעצמו משבח ואמר מומל וכי, השבת נותן כח לברך, והנה בשעת חטא שיכבילים ג"כ לברך, הנה הלוותה (שמורי"כ העגל פרוה האותיות מן הלוותה (שמורי"כ מ"י א'), רק הדיבור של שבת נשאר בהלוותה, והו"פ ישמה משה וכי וכתוב בהם שמירת שבת, שהדיבור של שבת נשאר בהלוותה, ממש"ל יתן השבת כח לכל הדיבור, ומש"ה שמת.

ויראה אהרן אדם רועה

ישמה משה במחנה חלקו וכי ושני לוחות אבנים שבת וכי, והנה קשה הא בשעה שהוריד הלוותה ה"י כבר אהרן חטא העגל, ואיך שמחה ה"י, ואמר לחרץ ע"י שאמר אא"י הרד"ק הנה"י הרי"ז על זצ"ל בשם הרד"ק מאפסא זצ"ל על ויום השיבני משבח ואמר מומל וכי לפיכך פארו ויברכו וכי, ואמר שלכאורה הא"ד יכולים הברואים לברך, אך כיון שיום השבת בעצמו משבח ואמר מומל וכי, השבת נותן כח לברך, והנה בשעת חטא שיכבילים ג"כ לברך, הנה הלוותה (שמורי"כ העגל פרוה האותיות מן הלוותה (שמורי"כ מ"י א'), רק הדיבור של שבת נשאר בהלוותה, והו"פ ישמה משה וכי וכתוב בהם שמירת שבת, שהדיבור של שבת נשאר בהלוותה, ממש"ל יתן השבת כח לכל הדיבור, ומש"ה שמת.

וענין שהדיבור של שבת נשאר בהלוותה (שהאותיות של מצות שבת לא פרוה), ע"י כפי"ן זה בשם אמת פ' חטא, בשנת תרל"ב י"ז ושמו, כתב וזה"ל: נראה שבשבת לא קל"ל ע"י חטא, ולכך שבת מעין עוה"ב כמ"ש בלוותה ראשונה חזרה כר, וכן אהרן חטא אדם הראשון שנתקבל בשבת, ג"כ כני"ל שאל הגיג חטא לבחי"י שבת, והוא ששבת במקום הנגזרה כמ"ש מתנה טובה יש לי בבית גמזי כ"י, וכיון שעננו לא זגריג לקול חטא לשבת כני"ל, וכן בריש שנת תרל"ו כתב וזה"ל: מול זה בא הפרה ית' לתום את בני ישראל ולהגיד להם כי השבת נותן יתן להם כמו שה"י קודם חטא, וי"ש מתנה טובה יש לי בבית גמזי, שהשבת נותן לכני"י כאסו שהוא גנו שלא יכל להיות מגז סט"א כלל, וי"ש אך את שבתותי חשבותי, פ"י שאף שכל המצות נשתנו ולא יוכלו ליקיימם כאסו הטוב במקום החטא, אך השבת היא כמקודם, וי"ש ואהרן דבר כר, שפרע"ה לא ה"י כבלל חטא (וכ"ל), והו"פ שנת תרל"ח כתב וזה"ל: אמנם יום שבת כמו קודם חטא, וכי עיי"ש, וכן ברש שנת תרל"ח כתב וזה"ל: אמנם יום שבת לא חטא כני"ל, לכן אהרן שפרע"ה מחזיר בשבת וכתבים כר, (וכ"ל), ששמירת השבת נשא זק"י בלי הצטרות שום בידור, וכי עיי"ש, וכן בשנת תרמ"ב כתב וזה"ל: לכן בש"ק מחזיר לישראל כמ"ש חז"ל משה טובה כ"י, ואהרן מלוחות הראשונות, וכי עיי"ש, וכן בשנת תרנ"ד כתב וזה"ל: והנה נסמך פשט השבת אל ויתן אל משה כר, לוחות הראשונות, לרמוז שבשבת מוגלה מעין לוחות הראשונות, ובשירתם יש בה"י מתנה כמ"ש חז"ל מתנה טובה יש לי כר, וכ"כ ישמה משה במחנה חלקו, וכי עיי"ש, וע"י עוד בשנת תרנ"ז, ובריש תנ"ך.

וישילך מידיו את הלוותה וגו' (שם). כ"י אא"י מרן אדמו"ר זצ"ל מגור אמר לפרש מה שאומרים (בתפלת ש"ק) ויראה אהרן אדם רועה

במושג 'ער' [הוא] היה המשמעות רק על השי"ת, ובאופן כזה צריך לבקש גם על ההכנה הנפשית והפנימית לזכות לחג את החג זמן שמחתנו ומצוותיו החביבים כראוי וכנכון.

והכרתי יהודי מיקירי קרתא דירושלים שהיה עומד בערש"ק ומתפלל בזה"ל רבש"ע נתת לי צרכי השבת, יין לקידוש וחלות ללחם משנה וכו' וכו' לכבוד שבת קודש ההולך וכא, ועתה הנני מבקש ממך תן לי גם 'שבת' לשבת קודש, שבת כמו שצריך להשיג ולהרגיש בשבת קודש 'גיב מיר שבת אויף שבת'.

Do you give me all of my life - now - please give me rest!

ובאמת שגם אנו מבקשים כך מאת ה' בתפילות השבת, אלא שאותו יהודי היה מבקש בער"ש מבעוד יום שיזכה לקבל 'שבת' על כל בחינותיו, ואנו מבקשים אותה כבר בשבת גופא, וכן אנו מבקשים, והנהילנו ה' א' באהבה וברצון שבת קדשך 'גיב מיר שבת אויף שבת' [תן לי שבת, לשבת קודש]. והכרתי יהודי שהיה מוסף בתפילת שחרית של ערב שבת בסוף התפילה בתפילת אלוקי נצור, והיה אומר בהשתפכות הנפש את תפילת רצה נא במנוחתינו, עד וינחהו כל ישראל מבקשי שמך, וזהו תפילה ובקשה לזכות לקבל את קדושת ורוממות השבת.¹

וכן אנו מבקשים בכל תפילות החג שיזכנו השי"ת לקבל את קדושת ומעלת היו"ט [גיב מיר יו"ט אויף יו"ט] ומבקשים והנהילנו ה' אלוקינו בשמחה ובששון מועדי קדשך, וישמחו בך ישראל מקדשי שמך, ואיתא בירושלמי (נגילה פ"ג ס"ו) ובמדרש (מגילת א, ה) זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, אמר רבי אבין אין אנו יודעין כמה לשמוח אם ביום, אם בהקדוש ב"ה, בא שלמה ופרש, נגילה ונשמחה בך, בהקדוש ב"ה וכו' ע"כ. וזה אנו מבקשים בתפילות החג וישמחו בך ישראל מבקשי שמך 'נגילה ונשמחה בך', וזהו מטרת כל ההכנה ליום טוב ומטרת תפילות החג שיזכנו השי"ת לנגילה ונשמחה בך בהשי"ת, בישועתך, בתורתך, וביראתך, וכשמתכוננים כראוי ומתכוננים בעומק מחשבתנו כפנימיות שמחת החג אנו רואים שכל ריבוי ההכנה האמורה הכל טובב הולך כדי להגיע לפמגתה והוא שאיפת הנפש השכלית לוישמחו בך ישראל מבקשי שמך.

Regain a joy in the life!

¹ א"ה אם שרבינו לא פירש מי המה 'היהודים' האמורים מ"מ כפי מה שהבנו במשך השנים הרי שאחד מהם היה הגה"צ רבי יחזקאל אברהמסקי זצוק"ל ואחד מהם הוא רבינו זצוק"ל בעצמו.

ושמענו רבות פעמים :
ובאים לקרב
או יום טוב שלא מתב
והנפק"מ בין מי שבת
בהכנה ליום טוב, היא
המאיר ובא והולך זור
וכאותה שאמרו הור"י
בער"ש מה יאכל ביה:
להרגשת טעם והתעלות
תפילה :

איתא בזה"ק (פ' לטז)
קדישין, אורחוב
ובודאי שיש בזה בהי
ברור הדבר שימים קד
כל דהו, אולם
האושפיזין, כי בהזמנה
במידתם, ומהו המעשה
דהו מכשיר כבר את ה
הרצון, שכדוע מרבחה
להמשכת שפעת הקדו
רבי מרדכי שלמה זר
לרצונכם... יניפנו הבה
בהשפעת כח הצדיק
להתעלות כך גם הצי
שבעת הרועים הכל ה